

RÓZSA UJSÁG.

AZ ÁTALÁNOS RÓZSÁSZAT ÉS ÁTALÁNOS KERTÉSZET

KÉPES SZAKKÖZLÖNYE.

IV. évfolyam. — 2-ik szám.

Szerkeszti és kiadja:

Dr. Kaufmann Ernő, Pécs-Szabolcson.

Az évfolyam június elsején kezdődik. — Megjelenik évenként 6 füzetben: június, augusztus, október, december, február és április hónapokban. — Előfizetési ára: **évenként 2 frt, félévre 1 frt.** — Reklamációk csak a megjelenési hónap 20-áig vehetők figyelembe. — Mindenemű küldemények a szerkesztő nevére czimzendők.

 A német kiadás előfizetési arai ugyanazok.

PÉCSETT.

NYOMATOTT ENGEL LAJOS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1890.

RÓZSA UJSÁG.

Tartalom: Abbazia. — A róza talajának ápolása. — Néhány rózsaujdonságról. — Válasz az első számban feltett kérdésre. — Kérdés. — Joseph Bernacchi. — Mignonette. — Marguerite Ramet. — Duke of Edinburgh. — Sénateur Waisse. — A talaj mész- és magnézia tartalmának meghatározása. — A szaruliszt hamisítása. — Magas virágárak. — A lisztharmat ellen. — A lemetezett róza virításának meghosszabbítása. — Ajánlatos számóczák a házi kert számára: 1. Gartendirector O. Hättig. — 2. Schwarzer Prinz. 3. Weisse Dame. — A spárgatermés növelése. — Uj paradicsom: „Mikadó Ecarlate.” — „Blonde geante” óriási saláta. — Három új repkénylevelű Polargonium: 1. Emilie Lemoine. — 2. Fürstin Josephine von Hohenzollern. — 3. Louis Thibaut. — Azalea pontica, var. dianthiflora. — Gyümölcskiállítás Stettinben. — Beküldött árjegyzékek. — Uj rózsafajok. — A Róza Ujság olvasóköre. Színes műmelléklet: Joseph Bernacchi.

Abbazia,

(Befejezés.)

1890. április 2-án.

A korszerű rózsatenyésztés Abbaziában még igen kezdetleges állapotban van. Alig néhány éve csak, hogy itt a kertészet az öt jogosan megillető méltatásban részesítettik, így tehát az itteni rózsatenyésztés eredményeiről egyelőre nem sokat mondhatunk. A látottak és tapasztaltak azonban rendkívül megleptek.

Az északi vidékekről ide ránduló látogatóknak mindenek előtt a dugványtökből összeállított csoportosítások fognak feltűnni. E csoportok kiválólag a Pallida, Ranunculiflora és Cramoisi superieure bengálrózsák által képeztetnek. Nekem ezen berendezés az első benyomás hatása alatt némileg idegenszerűnek tűnt fel. Nem tudtam elképzelni, hogy itt a csoportosításokhoz miért használtak kizárólag bengálrózsák, holott e célra jobb, erősebb növekedésű rózsafajokkal is rendelkezünk. Azonban ebbeli megütközésem nem soká tartott, mivel Simonsky ur csakhamar felvilágosított e berendezés helyes voltáról: egészen fiatal ültetvény előtt álltunk meg s a bimbókkal telis tele megrakodott bokrocskák máris 50 cm. átlagos magasságot értek el. Innét az apátsági templomhoz mentünk, hol a kerítés mellett egy erőteljes rózsabokor állt; — Simonsky

ur kétséges mosoly kíséretében intézte hozzám a kérdést, vajon felismerném-e ezen közönséges, különben nem nagy jelentőséggel bíró rózsafajt? — A bokrot most szigorúan szemügyre véve azt hittem, hogy a fajt minden esetre fel kell ismernem. Ez azonban sehogy sem ment s hosszas szemlélet multán alaposan felsültem: előttem egy közönséges, aránylag kicsiny bimbókkal túlságosan megrakott, mintegy 1 $\frac{1}{2}$ m. magas rózsabokor, növése óriási; fája, lombozata, virágzata, Madame Bé , de nem az; talán Gloire de Di, az sem. Csak legalább kinyílt virágját láthatnám! »A virág kicsiny, karminpiros, alig telt« volt a lakonikus felelet. — Az ördögbe, hiszen ez az óriási növesű róza mégis csak valamely ritkább fajta lehet! — Nagyon örültem volna, ha a nagy német rózsaismerő Harms ur a hátam mögött állva e róza nevét a fülembé sugja vala, bár későbbben arra a meggyőződésre kellett jutnom, hogy a nagy mestert ez esetben szakértelmé tökéletesen cserben hagyta volna. Simonsky ur most ismét kétségesen mosolygott, azonban nem hagyott tovább vergődni, hanem szívélyesen kijelentette, hogy az előttünk álló óriás rózsabokor a Ranunculiflora bengálrózsának egy dugványról nyert példá-

nya. E kijelentés: önkénytelenül törtem ki a csodálkozás hangján! Ez az egészen közönséges bengálrózsza, mely nálunk a piaci kerétszék által edényben tenyésztve, még a szabadföldben is alig üti meg a 40—50 cm. magasságot, itt oly óriási növésnek örvend, hogy szükség esetén még egy kétségbeesett lélek fel is köthetné rá magát. A plébánia kicsiny udvarán szintén találjuk néhány bokortőjét, melyek itt a falak befuttatására szolgálnak; ha tulságos buja növekedésükkel a plébános ur ablakait nagyon elborítják, akkor jön a nagy igen-igen, a nagy kerítésolló, hogy levegőt nyisson! — Ugy látszik, hogy ez a bengálrózsza Abbaziában találta feigazi otthonát s a kertésznek egyuttal utmutatóul szolgál, hogy rózsagyűjteményét mily irányban fejlesztheti e vidéken leghelyesebben. Ily meglepő tapasztalat után most már minden rózsatermelő önkénytelenül is azon kérdést veti fel, hogy: ha már Abbaziában a gyenge növekedésű bengálrózsák ily óriási méreteket öltenek, minő lehet a többi, erős növésű rózsák fejlődése e vidéken? — Az éghajlat vetojogával e kérdésre már alaposan megfelelt. — Az erős növésű sötétpiros remontáns rózsák itt jóformán semmire sem hozhatók; virágzatuk rendszeren elnyomorodik és sötét színezetük csaknem mindenkor elhalványul; egy szóval: ezek a rózsák itt rendszeren elpörkölődnek. Ugy látszik azonban, hogy a Général Jacqueminot e szabály alul kivételt képez; — ha az időjárás nem tulságosan forró és száraz, ugy e rózsza itt szépen virit és szorgalmasan remontál is. Ez a tapasztalat ismét egy alapos bizonyíték azon föltevéshez, hogy a sötéten virágzó remontánsok elfakulása nem a talajviszonyokban keresendő, hanem tisztán csak a száraz forró időjárással áll szoros kapcsolatban s így ezek a rózsák tulajdonképen a hidegebb északi vidékeken tenyésztetők csak kellő eredménnyel. Most tehát egészen tisztán állt előttem, hogy miért kell e vidéken a csoportosításokhoz kiválólag bengálrózsákat alkalmazni, különösen ha a piros színt ohajtjuk előtérbe léptetni. — A többi indusi hybridák fejlődésviszonya is sok érdekes tapasztalatra

vezet e vidéken: a Maréchal Niel most vétetik tömeges tenyésztés alá. Simonsky ur e rózsát dugványokról szaporítja, azonban ezen annyira érzékeny rózsától nem vár valamely nagyobb jelentőségű meglepő eredményt, minthogy e rózsza a többi kertekben hol már régebben teryesztetik, nem mutat valami kiválóbb eredményt fel. Egészen más-ként áll a dolog a Gloire de Dijon s a Souvenir de la Malmaison fajokkal; ezek itt óriási fejlettségnek örvendenek s kellő ápolás, de különösen bővebb trágyázás mellett szakadatlanul viritanak egész decemberig. Az érzékenyebb fajok közül különösen még két faj, u. m. a Chromatella Noisette-rózsza s az északi vidékeken oly ritka Rosa Banksiae vonták érdeklődésemet magukra. Az első ugy látszik olyan idős, mint a Chromatella egyáltalán; e dugványtő egy kis fenyőliget szélén áll; törzsének legnagyobb átmérőjét 20 cm.-re becsültük. E csodálatra méltó rózsátő hosszú hajtásaival 6—7 m. magasságra kapaszkodik fel, hol a fenyőfák ágai közé fonódva, viritáskor a legmelegőbb kertészeti jelenséget varázsolja elő; nem mindennapi jelenség, a haragos-zöld fenyőfákon sárga rózsákat pillanthatni meg! — Nem kevésbé lepett meg a Villa Angiolina falára felfuttatott Branks-rózsza sem. Ezen óriási növekedésű, az emeletes épület tetőzetét már elérő bokortő vetekedik fejlettségben a fölnt leirt Chromatellával; egészséges üde hajtásain több a bimbó mint a levél; rendszeren már április közepén virágzik s ilyenkor oly remek kerti jelenséget nyújt, hogy az előkelő vendégvilág bámulatát vonja magára. Rendkívül érdekesnek mutatkoznék a kísérlet, e rózsát magastörzsű alanyul használni fel más rózsák nemesítésénél. — Az anyira kedves La France itt igen jó talajra talált s hihetőleg kitűnően beválnának még a theahybridák közül a folytonosan virágzó alakok is, mint pl: Camoëns, Distinction, L. M. Fitzwilliam, The Puritan stb.

Körotunk alkalmával a bengálrózsákon mult évi érett gyümölcsöket fedeztem föl. Hollá! ez éppen neked való fölfedezés —

gondoltam magamban s azonnal neki estünk a bokrok alapos átkutatásának, mely fáradságunk néhány érett gyümölcsessel lett megtelmezve. A kifejtett érett magvakat odahaza sósavban áztattam fel s április 6-án cserepekbe vetve, a *Ranunculiflora* három darab magoncját nyertem belőlük.

A terjedelmes győgypark az elősorolt rózsákon kívül még számos, igen ritka s itt már most teljes fejlettségben álló kertészeti kincset bocsát közszemlére: a szabadföldre ültetett, immár csaknem 2 m. magas *Camelliák* teljes diszben virítanak; az *Azaleák* éppen most kezdik kifejleszteni virágpompájukat; a *Yucca glauca pendula* egy méter hosszú virágnyele jól meg van rakódva hasadó bimbókkal; emitt a gyepek közepén egy óriási *Rhododendron*-bokor mosolyog felénk óriási piros virágfürtjével; a különféle pálmafajok, mint: *Dracena*, *Phoenix*, *Latania*, *Cycas* stb. csak úgy duzzadnak az üdeségtől s a Simonsky ur által Curzola szigetéről behozott, különösen a tengerpart mentén nagy számban kiültetett *Agavék*, a park ezen részének valóságos délvidéki jelleget kölcsönöznek. Ezekhez csatlakozik még a *Bambusa* két faja. Ugy látszik, hogy a bambusznád itt sokkal jobban tenyészik, mint a fiumei népkertben, miután néhány évi megfigyelésem után az utóbbi helyen alig vettem észre e növénynél kiválóbb fejlődést, míg Abbaziában ez idő alatt az egyes bokrok valóságos ligetekké váltak a dús gyökérsarjadzás folytán. — A fanemű disznövények között itt első sorban a *Magnolia* érdemi meg a felemlítést. A *Villa Angiolina* előtt két pompás, mintegy 5 m. magas példány áll részarányosan beültetve; e fák fejlődésükben is megtartották az arányosságot, mi által a park ezen pontjának tájkertészeti értéke a lehető legmagasabb fokra emelkedett. A park többi részében azonban szintén előfordulnak *Magnolia*fák, melyek többnyire már 6 m. magasságot értek el, általában szép, egészséges növekedésűek s lombzatuk rendkívül dús és üde. Megemlítésre méltó még azon óriási fejlettségű *Glycine* is, mely a földrak-

tár nyugoti oldalán egy félreeső helyen pompázik; óriási kék virágfürtjei már messziről szembetűnnek s dús lombzatával még a legviláglatottabb kertészt is képes elragadtatni; nagyon ritkán jut ki a halandónak egy ily *Glycine*-törzset láthatni. Az itt oly gyakran található s rendkívül szépen fejlődő *Mimosa*-fákon kívül még az északamerikai *Cupressus sempervirens pyramidalis* is sok élvezetet nyújt a szakértő szemlélőnek; azután a *Hôtel Quarnero* előtt még a *Wellingtonia gigantea* szép fejlettségű példánya diszeleg s ha most ezen csodálatra méltó növényegyveleget a mindigzöld babér, *Pittosporum* és *Myrtus* ligeteivel körülövezve gondoljuk, akkor még csak a legcsekélyebb sejtelmünk lehet ama természeti nagyszerűségről, mit csak maga az anyatermészet, de nem az elragadott író tolla képes nyújtani. — Nem állhat már az idő távol, midőn Abbazia az európai klimatikus gyógyhelyek sorozatában az első közt fog felemlítettetni. *Quartus.*

A rózsá talajának ápolása.

Nem éppen ritkán akadhatunk virágos kertekre, hol a rózsák talaja vagy csak igen silányan ápoltatik, vagy pedig egyáltalában elhanyagoltatik. A rózsatermelésnek eme szerföltött fontos ágazata valóban nagyon kevés figyelemben részesítettik s csak nagy ritkán fogunk rózsatelepeket látni, hol a talaj természeti követelményeknek megfelelőleg gondozva lesz. Némelyek beérik azzal, hogy rózsáik körül ősszel trágyát raknak, tavaszkor pedig a talajt kissé fellazítják; — az ily kertészek még mindig birnak némi eredményt felmutatni; de azok, kik rózsáik közeléből a gyomot csupán azért távolítják el, hogy a virágzó tőhöz juthassanak, hacsak a talaj Isten kegyelméből nem valami nagyon kövér, nem sokáig fognak szép rózsákat szedni az elhanyagolt talaju rózsatőkről. Az elhagyatott rózsatő természeti törekvésénél fogva tavaszkor még többé-kevésbé virágzik, első viritása után azonban beszünteti tovafejlődését, a faj

tulajdonsága s az időjárás viszonyok szerint roszul, vagy éppen nem remontál, lombozata a nyár forrósága mellett hamar kiaszik, foltos, rozsdás lesz, idő előtt lehull, végre az ilyen rózsatő igen nehezen telelhető át. Ha azonban a rózsatalajt szabályosan ápoljuk, akkor a rózsatő tavaszkor rendkívül erős fejlődésnek indul, dús és jól kifejlődött első virágzatot hoz, fejlődését az első elvirágzás után is továbbfolytatja, még gyarlón remontáló fajknál is dús másod- és harmadvirágzatot hoz, folyton üde, egészséges ábrázatot mutat, az élődi növénybetegségektől nem egy könnyen lepetik el s végre a tél viszontagságainak is jobban ellentáll. Átalában föl lehet vennünk, hogy egy jól ápolt talaju rózsatő ötször annyi termést nyújt, mint egy teljesen magára hagyatott hasonló fajú és koru tő.

A rózsatő talajának szabályos ápolása a trágyázás, öntözés és fellazítás munkáiból áll. Ámbár a kertész előtt e munkálatok első tekintetre nagyon is jelentékteleneknek tűnnek elő, igen gyakran a célnak éppen meg nem felelő módon hajtának végre; nevezetesen legtöbb hiba követtetik el az egyes munkaágak kiviteli idejének megválasztásakor. A talaj helyes ápolásának munkálatait már késő ősszel kell megkezdeni. Ha a rózsa a télálló fajokhoz tartozik s takarást nem igényel, úgy annak talajára körben műleges, vagy jól elkorhadt, öreg kövér tehéntrágyát rakunk s azt jó mélyen a talajba ássuk. A trágyával berakott körterület legalább is oly nagy átmérővel bírjon, mint a korona legszélesebb átmérője. A trágya felrakásánál, kertésznyelven: szétterítésnél, különösen arra kell nagy súlyt fektetnünk, hogy a trágya legnagyobb mennyisége ne a központra, hanem a körterület külső határára jusson, sőt akkor is helyesen járunk el, ha a tő közvetlen környékét trágyázatlanul hagyjuk. Éppen a trágya szétterítésénél szokták a kertészek a hibát elkövetni, a mennyiben a legtöbb trágyát a tő körül halmozák fel, a központtól távolabb eső területet pedig trágyázatlanul hagyják. E fonák eljárásnak azután rossz következményei vannak: az így trá-

gyázott tő erős főgyökerei a tulságos tápanyag következtében számtalan rostgyökeret hajtának, melyek a nedves tavaszi időjárás alatt sok táplálékot visznek ugyan a koronához, a forró nyár beálltával azonban elhalnak, mire a korona beszünteti továbbfejlődését. Ha azonban az erősebb trágyázás a körterület külső részeire jutott, úgy a legtöbb tápanyag a korona táplálását közvetítő finom gyökérzethez fog kerülni, minthogy ez a gyökérzet tapasztalás szerint a korona külső határával egy függőleges vonalba esik. Ez a fontos körülmény már magában véve is elegendő utmutatóul szolgálhat a trágyaanyagok helyes szétterítésére. Gyenge növekedésű, kis koronájú, valamint igen erős növésű, főképpen kúszó rózsák ez általános szabály alól természetesen kivételt képeznek, a gyakorlott kertész azonban ezeknél is könnyen megállapíthatja a helyes középutat. Ha a trágyaszereket az adott körterületen szétterítettük, akkor azokat haladék nélkül bele kell ásni jó mélyen a talajba, vigyázzunk azonban ilyenkor, nehogy az ásó hegyével a gyökérzetet megsértsük. A trágyának ily beásása mellett a rózsatő körül egy rögzös körtöltés fog támadni, mely a hó- és esővíz elfolyását előnyösen megakadályozza s így a trágyaszereknek oldékony részei a megnyitott talajba öblíttetnek. Öregebb elhanyagolt télálló rózsatőknél tanácsos egy körárkot ásni s a trágyát ez árokba helyezve, a kihányt földdel ismét lazán befödni. A körárkok készítésénél úgy járjunk el, hogy annak belső, a tő felé eső falazata csak lapos lejtőt képezzen, míg külső partja meredeken essék lefelé. Falak, vagy szilárd kerítések mellé ültetett rózsatők talaja természetesen félkör alakban trágyázassék meg. Az ősszel így megtrágyázott télálló rózsák talaját a következő nyár folyamán nem kell többé megtrágyázni, csupán annak felporhanyításáról s koronkinti megöntözéséről kell gondoskodnunk, ősszel azonban ismételni kell a fent leirt eljárást. A műleges trágyaszerek közül legjobbnak bizonyult azon keverék, mely egy rész felbontott csontlisztből s egy rész szarulisztből áll. E keverékből

a rózsatők fejlettsége s a talaj értéke szerint egy töre 150—250 gramm vétessék. Mint természetes trágyaszor, jól elrothadt kövér marhatrágya használható, mely a trágyázandó területen 4—5 ujjnyi magasságban egyenletesen terítették szét s azonnal a talajba ásatik.

A többször nyíló, de főképpen téli takarást igénylő rózsatöknél az első trágyázást szeptember végén kell megejteni. Miután e rózsák gyakori viritásuk folytán rövid idő alatt nagyobb mennyiségű tápanyagot fogyasztanak el, kivétel nélkül friss, folyékony, szalmától és polyvától mentes trágyaöntelékkel tápláltnak. E tők körül körárkokat húzunk, éppen úgy, mint azt fönnebb említettük s a folyó trágyaöntelék ezen árkokba töltjük. Ha a föld e trágyát beitta, úgy a körárkok állott vízzel még egyszer tele töltenek s laza földdel vékony rétegben csak akkor borítottat le fenekük, ha az utólag feltöltött víz is már teljesen a talajba szívódott.

Azon magastörzsű rózsáknál, melyeknél az alany télire csak lehajtatik, de a koronával együtt be nem takartatik, czélszerű a felpuhított talajra a fagy beállta előtt egy 10 cm. magas, szálás trágyából álló takarót közvetlenül az alany köré helyezni, hogy száraz fagyok esetén a tő ne vongáltassék a talajból kifelé. Az alanynak eme trágyaborítéka soha ne legyen oly vastag, hogy forrásnak induljon s ez okból csak lazán s csupán a tő körül tétessék a talajra, esetleg cserhéjjal, vagy kifortt melegágyi földdel helyettesítsék. Elmarad a tőnek e takarása oly bokortöknél, melyek földdel, fenyőgalyakkal, vagy lombokkal takartatnak le, végre csopertoknál sem alkalmazható. A mint tavaszkor a téli takarók eltávolítottatnak, távolítsuk el az alany takaróit is s lazítsuk fel azonnal a talajt, mely alkalommal egyidejűleg készítsük el az egyes tők körül azokat a köralakú gödröcskéket, (Plat) melyek azután az eső- és öntözővíz; meg a trágyaöntelék felfogására egész nyáron át jó karban tartandók. Ezek a víztálcák többnyire egészen helytelenül készítetnek el: rendesen tölcészerű mélyedéseket találunk a tő körül, melyek középpontjuk felé

mélyednek le. Az ily víztálcák határozottan károsak, minthogy a víz ilyenkor csupán a főgyökérzethez vezetetik, míg a talajnak azon környezeti tájéka, mely alatt a tápláló gyökérzet foglal helyet, teljesen víz nélkül marad. Czélirányosan készítve, e víztálcáknak éppen az ellenkező alakkal kell birniok, vagyis: a külső környezeti részen mélynek, a központ felé mindinkább sekélyedőnek kell lenniök, hogy így a nedvességek rendeltetésük helyére, a rostgyökérzethez vezetessenek. Minél terjedelmesebbek ez öntözőtálcák, annál jobban megfelelnek a czélnek. — Az így elkészített víztálcák feneké kissé felporhanyittatik, mire azt jól elrothadt marhatrágyával lazán feltöltjük. E trágyatötelék a rózsatalaj nyári takarójául szolgál; megakadályozza annak kiszáradását s ezen kívül esőzés vagy öntözés alkalmával számára még némi tápanyagot is szolgáltat. Ha az időjárás tavaszkor csak némileg is kedvező, úgy ilyenkor az így ellátott rózsatöket öntözni nem szükséges, ha azonban mégis utalva lennénk rá, úgy a trágyatakarón át az öntözőrózsával végezhetjük a locsolást. Ezen túl az első virágzás befejeztéig nem szükséges rózsáinkkal törődnünk. — Az öntöző- és esővíz felfogására készített tálcák még elhasznált cserzőhéjjal is kitölthetők. A cserzőhéjből a talajba öblített csersav állítólag a rózsák sötét színének tökéletes kifejlődését nagyban elősegíti; másrészt a cserhéj a talaj kiszáradását sokkal jobban megakadályozza, mint a marhatrágya.

Az első virágzás befejeztével következik a talaj nyári trágyázása, melynél a trágya, vagy cserzőhéjboríték eltávolítottatik, hogy a víztálcsa fenekét jól felpuhithassuk. Másnap ezek a fellazított víztálcák friss, folyékony, szalmától és polyvától egészen mentes marhatrágyával töltenek meg. A trágyaöntelék beszívódása után a víztálcákat még állott vízzel bőségesen meg kell tölteni s ha e víz is teljesen a talajba szívódott, a kiemelt trágya vagy cserzőhéj ismét visszahelyezendő. Ezen második trágyázás után csupán nagyobb szárazságban kell a talajt a borítón át egyszer-másor jól megöntözni.

A rózsacsoportok trágyázása már sokkal több nehézséggel jár: a szoroson egymás mellé ültetett bokortők a munkáskezet csak nehezen engedik behatolni; itt tehát évenként csak egyszer: tavaszkor, de ilyenkor bővebben fogunk trágyázni. Mindjárt ki takarás után, az egyes tők közötti szabad talajban gödröcskéket ásunk, ezeket folyós, valamivel erősebb marhatrágyával megtöltjük s beszivódás után a kiemelt földet visszarakjuk. 3—4 nap múlva a csoport talaját jól felpuhítjuk s elrothadt kövér marhatrágyával 5 ujjnyi vastagon befödjük. A rózsacsoportok sűrű lombozata, karöltve a vastag trágyaborítékkal, a talaj kiszáradását nem egykönnyen engedik meg, miért is az így ellátott csoportokat csak nagy ritkán kell megöntöznünk. Csoportoknál a műtrágya kevésbé ajánlatos, a vázolt trágyázás teljesen kielégítő s az így kezelt csoportok egész nyáron át pompásan fognak viritani. F.

Néhány rózsaujdomságról.

Korény B.-től, Hódság.

A Rózsa Ujság IV-ik évfolyamának 1-ső füzeté, az E. Verdier által kereskedésbe hozott: *Scipion Cochet* új remontánsrózsának színes ábráját közli. Szolgálatot vélek teljesíteni a rózsakedvelőnek, midőn e rózsát, mely nálam teljes pompájában diszlik, igen melegen ajánlom. Szép sötétvörös virágai kifogástalanul alkotottak, ragyogó színe s bőséges virágzata folytán e faj az elsőrendű kerti alakok közé sorozható. — A III-ik évfolyam 5-ik füzetéhez mellékelt s a 73-ik lapon leírt thearózsa: *Princesse de Sagan* Dubreuil-től, szintén valóságos ujdonság a maga nemében. Színezete talán nem oly sötét, mint a Jean Liabaud-nál, azonban sokkal élénkebb, tüzebb s bár a rózsza csak féligelt és közepnagy, tehát nem sorozható az ugynevezett kiváló fajok közé, szép feltűnő színezete miatt mégis nagyon ajánlható. Ugyancsak a III-ik évfolyam 6-ik füzetéhez mellékelt s a 89-ik lapon leírt thearózsa: *Madame Joseph Godier*, különösen szép gyengéd színezete, valamint

könnyen felnyíló gazdag virágzata miatt, hasonlóképpen melegen ajánlható.

Válasz az I-ső számban feltett kérdésre.

Kilényi János-tól, Aradon.

A legnagyobb hibát a rózsászok a rossz metszéssel követik el és mint az eredmény bizonyítja, ezen hibájokért meg is lakolnak, de sajnos, kevesen okulnak rajta, mert soha sem a metszésben, hanem mindig más és más körülményben keresik a baj okát. — Igen sok rózsász mit sem törődik az emlékezetben gyakran nehezen megtartható czikornyás nevekkel, hanem megelégszik azzal, hogy: ez egy szép piros, fehér, ez meg egy gyönyörű sárga rózsza. — Ha a rózsza nevét nem tudjuk, nem tudhatjuk annak mely családba való tartozandóságát sem, ennek meg az a következménye, hogy nem tudjuk, miként kell velök elbánni, nevezetesen nem tudjuk, hogy miként kell teletetni, mikor és hogyan, azaz rövidre, vagy hosszúra kell-e metszeni? Mindezen ismeretek hiányában neki megy most a rózsász ollójával és metszi rózsáit egyaránt egyformán, úgy ahogy azt a kertben rendelkezésére álló helyi viszonyok, meg az ő izlése legjobbnak tartják, akkor amikor ideje van és nem akkor, mikor metszeni szabad és kell. Sok rózsász végre meglesi azt, hogy mit tesz a kereskedelmi kertész és a nélkül, hogy az üzlet emberének a dilettáns rózsászétől eltérő intencióit ismernék, utánozzák mindenben a kereskedelmi kertészt, aki sok, igen sok rózsát, nem pedig szép fejlett példányokat akar nyerni. Az üzletkerész fejletlen rózsáinak fogyatékeit az eladott csokorban más csecsebecsékkel: szép manghettákkal, tarka-barka gladiolus, jáczint és több eféle tavaszi meg nyári virággal pótolja, a dilettáns azonban gyönyörködni óhajt az ő munkájának diszitetlen egyszerű gyümölcsében, úgy amint azt az Isten adta és az ő szorgalma és eszélyessége produkálni tudta.

M. K. urnak azon baján, hogy ezidei első virágzata, — mely Aradon oly elragadóan nagyszerű volt, amelyent évek óta nem

láttunk — nem sikerült, már segíteni nem lehet, miután az első virágzaton túl vagyunk, de, hogy szép koronát, szép másodvirágzatot, végre hogy elteleltetésre alkalmas erős, érett hajtásokat kapjon, azt még előmozdítani lehet, tapasztalatom szerint a következő módon: Nyesse meg 6—8 éves Bourbonjait meg remontánsait 5—6 szemre, a fiatalabbakat 3—4 szemre; öregebb thea Noisette rózsáit és theahybridáit 10—12 szemre, a fiatalabbakat 6—8 szemre. A korona belseje felé keresztben növekvő ágakat, a száraz, végre a vékony, szép rózsát kifejlődésre juttatni nem képes gyenge ágakat egészen tőből melle ki. A metszésnél vigyázzon, hogy a meghagyandó legfelső szem mindig külső szem legyen és soha sem belső, mert ha ezt figyelmen kívül hagyja, akkor a koronát újból elcsufítja. — A metszés után igaz, hogy csupaszok lesznek rózsatői, de ha ugyanekkor minden rózsza fellazított talajába, lehetőleg közel a gyökérnyakhoz egy jó marék műtrágyát tesz,) akkor csakhamar igen dús szép koronát kap és még ez évben igen szép virágzatban is gyönyörködhetik a károsult M. K. ur. *)

Kérdés.

Ha egy különben nem rossz rózsza tővéből 1 vagy 2 igen erős, szép sudár vadonczot kaptunk, melynek azonban önálló gyökérzete nincsen, miként kell eljárunk, hogy a régi rózsatőt is megtarthassuk, meg a vadonczot is beszemezve átültethessük, tekintettel arra, hogy vidékünkön erdei vadonczok nagyon nehezen kaphatók s így utalva

*) A műtrágya Saxl Testvérek temesvári gyárából rendelhető meg; 20 kiló 1 frt 5 krba kerül.

vagyunk arra, hogy az ilyen gyökérhajtásokat el ne dobjuk? *Niphctos.*

Joseph Bernacchi.

Noisette. — Vve. Schwartz, 1878.

Színes műmelléklettel.

A modern elkapatottság: az újdonsághajtsza közepette, a valódi rózsakedvelőnek nagy öröme szokott szolgálni, ha a szaklapok a figyelmet egyik-másik régiebb, részben elhanyagolt jobb rózsafajok felé terelik. — Midőn az elhunyt lyoni rózsatenyésztő: J. Schwartz özvegye 1879-ben a Jos. Bernacchi Noisetterózsát kereskedésbe hozta, ez a faj az akkori újdonságok közt alig vonta magára a közfigyelmet. További termelések során azonban csakhamar kitűnt, hogy ez a rózsza az első osztályu fajok közé tartozik. Bokrának növése igen erős, vaskos hosszú hajtásai nagy, hátragörbült tüskékkel gyéren fegyverzetek. Terjedelmes lombozata sűrű, szép fényes zöld, melyről csinos, rendkívül gazdagon megjelenő virágzata pompásan emelkedik ki. A virág maga nagy, széles külső szirmokkal; tejfelszinű, sárgával elárasztott, a központban sokkal élénkebb; bimbói vastagok, megnyultak. Virágzata a főhajtások végén ernyős, 3—8—12-esével álló, a mellékajtásokon magányos. A többi Noisetterózsákkal ellentétben, ezt a rózsát a koronaművelésben rövidre kell metszeni, kúszóművelésben pedig nagy hajtásai lelektetendőek, mivel ellenkező esetben hosszú hajtásai a nedveket annyira igénybe veszik, hogy a tő alsó részlete csupaszon marad. — Gazdag, igen jól és gyakran megújuló virágzata, szép virágai s gyönyörű hosszas bimbói, e fajt az első osztályba sorozzák.

Birálatok.

Mignonette.

Multiflora-hybrida. — Guillot fils, 1881.

Felnyílásakor gyengéd rózsaszínű, későbbben elfehéredő. Igen kicsiny, legfeljebb 2—3 cm. átméretű, eleintén kissé gömbalaku, későbbben lapos, igen gyengén telt, jól alkotott, egyenes felmeredő tartással s kellemes,

a szegfűre emlékeztető gyenge illattal. Porodái számosak, a nagy portokok sárgák; a rövid, világos-zöld bibe mélyen ülő, egy köteggé egyesült nyelekkel. A megrövidült kehelyszirmok kicsinyek, a külsők széleiken néhány szabályosan elrendezett függelékkel, mi által a még zárt bimbócska csinos borzas

alakot nyer, a belsők épszélűek; belülről fehér nemezzel béleltek, kívülről gyengén gyapjasak, fénytelenek, a napoldalon szépen barnítottak, több apró karminpiros mirigyszőrökkel borítottak, miáltal a bimbó a nagyító üveg alatt gyönyörű növénytani látványt nyújt. Maghon kehelyidomu, felül alig befűződött, napoldalán szépen barnított, néhány hosszabb fehér gyapjas hajjal borított. Virágkocsány megrövidült, fényes, egyik oldalán barnított, apró karminpiros szőrmirigyektől elszórtan borított. Murvák az elsődleges virágnyéi alapján meglehetősen nagyok, csaknem levélalakulag kiszélesedők, alapjukon fésűszerűleg hasogatottak, a másodlagos virágnyeleken igen kicsinyek, csakhamar lehullók. Levélnyéi aránylag igen erős fejlettségű, alul néhány halvány, karminnal árnyékolt vékony, alig meghajlott hegyes tuskéval s néhány mirigyszőrrel fegyverzett, fölül csorgaszerűleg barázdás, mely barázda szélein távolálló pillás szőrmirigyek s fehér, sűrű fehér gyapjuszőrök foglalnak helyet. Melléklevelek rövidek, a levélnyéi bensőleg összeforrtak, nagyon szétágazó hosszabb csúcsban végződnek, széleiken többszörösen mélyen, fésűszerűleg hasogatottak. Lombozata 5—7-leveles, a sötétzöld hossz-as-petéded levelek alig fénylenek, széleiken mélyen és durván egyszer fűrészeltek; a lombozat különben igen ritka, szilárd és állandó. Virágzata bokrétás, a többszörösen elágazó elsődleges száron 20—30 virágocskával egy bokrétában; igen gazdag, csaknem több rajta a bimbó, mint a levél, rendkívül jól, gyakran és szabadon megújuló. A bokor növése felegyenesedő, alacsony, alig 50 cm. magas, az aránylag erős sima hajtások távolálló hossz-as és vékony, csaknem egyenes tuskékkal fegyverzetek. — Mint valódi multiflora korcs, e törpe róza igen jól beválik alacsony nemesítvényeivel a csoportképzéshez, aznban félmagas karcsu alanyokra is nemesíthető, egyéb rózsakertészeti jelentőséggel azonban nem bír. Nyesése jó rövid legyen, télire pedig alig igényel valamely takarót, miután egyike a legkeményebbeknek ez osztályban. Mint jó magtermelő faj, többféle mű-

leges párosítások tárgyát képezi s eddig már több szép származékokkal is dicsekedik.

Marguerite Ramet.

Thea. — *Claud Levet, 1886.*

Belül fényes ezüstös rózsaszínű, többé kevésbé karminnal csikolt és erezett, hátsó lapja szép sötét rózsaszínű, a mélyben sárgán elszinesült. Nagy, telt, szabályosan alkotott, csészealak, jó tartással és gyenge theaillattal. Porodák és bibék középszámmal képviselve, jól fejlettek, az utóbbiak pirosan színezve, világos, patkóalaku tálcsában végződnek. Kehelyszirmok mérsékelten fejlődve, hosszabb hegyes csúcsban végződnek, csaknem mindig épszélűek; belül sűrű fehér nemezzel béleltek, kívül fénytelenek, csucaikon élesen ormoltak, itt-ott a fölület karminnal barnított és apró szőrmirigyekkel elszórtan benőtt. Maghon rövid kehelyidomu, fölül csak kissé befűződve, gyakran több rövid karminpiros szőrmirigygyel egyenletesen borított, máskor egészen kopasz. Virágkocsány kissé megrövidült, szilárd, egyik oldalán barnított, apró szőrmirigyekkel csak elszórtan borított. Murvája egyenesen álló, keskeny és megnyúlt, csak kivételesen levélalakulag kiszélesedő, átellenben rendszeren egy 3 leveles lombozat által helyettesítve. Levélnyéi kissé megrövidült, elég szilárd, alul néhány halvány, csak kissé visszagömbült tuskéval fegyverzett, fölül keskenyen és mélyen barázdás, a barázda szélein csak ritkán van néhány pillás szőrmirigygyel el látva. Melléklevelek hártásak, a hajtások alsó részletén keskenyek, vonalások, a csúcsok felé jól kiszélesedők, igen keskeny szétágazó csúcsokban végződnek, széleiken miri-gyes pillasertéssel borítottak. Az eléggé sűrű lombozat 5 leveles; a hossz-as-petéded fényes zöld levelek széleiken rendetlenül, itt-ott kétszer, de távolállón és sekélyen fűrészeltek. A bokor növése erős, de nem igen sudaras s meglehetősen rövid, sima hajtásai hosszú vékony karminpiros, alig visszahajlott gyér tuskézzel fegyverzetek. Virágzata meglehetősen dús, többnyire egyesével álló, néha azonban

3—4-esével a hajtások végén, gyakran és dúsan megújuló. Mint kerti rózsza, e faj félmagas törzsekre nemesíttessék, alacsony bokrai pedig csoportosításokhoz igen jól beválnak. Nyesése kissé hosszabb, téli takarója száraz és meleg legyen. — A jobbfajtájú thearózsák közé tartozik.

Duke of Edimburgh.

Remont. — G. Paul, 1858.

Rikító cinóberpiros, gyenge karminnal elárasztva, a szirmok hátsó lapján lillás sötét amarántpiros. Középnagy vagy nagy, jól telt, némileg gömbidomu, kissé kimagasló középvel, igen szépen szabályosan alkotott, de alig illatozik. Jól fejlődött porodái nagyobb számmal vannak jelen, olyan hosszúak, mint a számos nyél által képezett halvány bibeszár. Kehelyszirmok szélesek, kissé megrövidültek, igen szilárdak; a három külső csúcsa megnyúlt, néha kiszélesedett, széleiken néhány hosszú keskeny fognyujtvánnyal sallangóztak, a két belső épszélű; külső lapjuk némileg fénylő, néhány rövidebb szőrmirigy által borított. Maghon mérsékelt fejlettségű, szabályos kehelyidomu, fölül némileg befűződve, sima és kopasz, kissé beporozott. Virágkocsány rövid, merev és igen szilárd, világoszöld, néhány silány sertécskével és mirigyes szőrrel borított, az alapon rövidebb, kissé kiszélesedett murvával ellátva. Levélnyel megrövidült, alsó felén néhány rövid, kampósan görbült igen halvány tüskével fegyverzett, különben egészen sima és csúpsas, fölül meglehetősen szélesen barázdás, távolálló igen apró szőrmirigyecskékkel a barázdák szélein. Melléklevelek keskenyek, vékonyan hártásak, hosszas csúcsokban kihúzodva, széleiken igen rövid szőrmirigyecskékkel pilláztak. A fűzőld lombzat 3—5 leveles; a csúcsok felé elkeskenyülő levelek széle gyengén fűrészelt. Virágzata meglehetősen gazdag, rendszeren három virággal egy hajtás csúcsán, a nyári virágzásnál azonban többnyire csak egyesével álló, csak renyhén megújuló. A bokor növése rendkívül erős, egyenes és sudarasan felfelé törekvő, csaknem kúszó sima

hajtásai nagy háromszegletes, csúcsán visszahajlott halvány tüskékkel csak gyéren fegyverzettek. Mint kerti rózsza, leginkább csak gyökérnyakba nemesíttessék, bokortői azután falak és kerítések díszítésére felette alkalmasak. Nemesítettük e rózsát már félmagas törzsekre is, azonban oly erősen növekedett, hogy hosszú hajtásait kissé be kellett kurtítanunk; ennek az lett a következménye, hogy szegényebb viragzatot hozott. E rózsza hajtásait tehát nem szabad nyesni s így csupán a fölösleges hajtások alapos kimetszése által kell a bokrot ritkítanunk. Téli takarót e rózsza nem igényel, csupán csak zordon fekvés mellett jó azt óvatosságból kissé védelmezni. Az eléggé ismeretes Général Jacqueminot remontáns rózsza magonc-származéka. Forró száraz fekvés mellett szép ragyogó színét egészen elveszíti s így csupán hidegebb vidékeken tenyészthető előnyösen, hol sokkal háladatosabban is virágozik s jobban ramontál.

Sénateur Waisse.

Remont. — Guillott père, 1859.

Fénylő élénkpiros, karminbársonyos színezettel árnyékolt, hátsó fölületén világosabb. Nagy, telt, gömbalaku, tökéletes alkotással, szép felegyenesedő tartással s igen kellemes rózsailattal. Porodái számosak, valamivel hosszabbak mint a vastag kötegben ülő bibeszárak. Bimbója vastag, rövid kúpalaku. Kehelyszirmai szélesek, megrövidültek, rövid hegyes csúcsban végződnek, a külsők széleiken csak ritkán vannak rövidebb fognyujtványokkal ellátva, a belsők épszélűek; belső lapjuk fehér nemezzel bélelt, kívül fénytelenek, világoszöld színűek, kissé barnítottak, máskor egészen egyszínűek, a külsők széleiken sűrűnálló, a felületen elszórt igen rövid szőrmirigyekkel borítottak. Magtok középfajlettségű, megnyúlt tölcseralaku, fölül alig befűződve, világoszöld, kissé beporozott, egészen kopasz. Virágkocsány megrövidült, merev és szilárd, felegyenesedő, apró világos szőrmirigyekkel csak elszórtan borított. Murva igen kicsiny, megrövidült, hártás, az ellenkező oldalon egy háromleveles lomb által

helyettesítve. Levélnyel megnyúlt, hatalmasan fejlődött, alul néhány kicsiny távolálló világos tüskével s ezek közt csak igen kevés szőrmirigygyel fegyverzett; fölül hosszában szélesen de sekélyen barázdás, a barázda szélén apró felálló szőrmirigyekkel ellátva. Melléklevelek a hajtások alsó részletén vonalások, fölül rövidebbek s inkább kiszélesülők, hártyások, nagyon szétálló rövidebb csúcsokban végződve, széleiken rövidebb mirigyves serteszőrökkel pillázottak. A szép füzöld lombzat többnyire 5-leveles; széleiken élesen egyszer fűrészeltek. Virágzat elléggé dús, különösen öregebb törzseken, csaknem mindig egyenes álló, jó ápolás mellett igen jól és dúsan remontál. A bokor növése erős de rövid, göm-

bölyü koronák képzésére szerfelett alkalmas; sima hajtásai távolálló középnagy, csaknem egyenes halvány tüskékkel fegyverzetek. — Mint elsőrendű kerti rózsza, különösen félmagas törzsekre nemesítesék, bokortői pedig csoportosításokhoz válnak be; edényben tenyésztve hajtásra is alkalmas s az angoloknál különösen kedvelt. Nyese rövide vethető, télire könnyű takaróval is beéri, sőt gyakran takaratlanul is áttelel. Szintén a Général Jacqueminot származéka s a rózsakertekben igen el van terjedve; különösen jól tenyészik hidegebb vidékeken, szép piros színét azonban melegebb fekvés mellett sem veszti el oly könnyen, mint a többi piros remontáns rózsza.

Általános kertészet.

A talaj mész- és magnézia tartalmának meghatározása. — Mi sem fontosabb a kertészre nézve, mint kertje talajának vagy az edénytenyésztetre használt föld mész és magnézia tartalmának ismerete. A mész a talajban legnagyobb részt szénsavas összeköttetés alakjában mint kréta fordul elő. A mész társaságában azonban több vagy kevesebb mennyiségben mindenkor előjön a szénsavas keserűföld: a magnézia is s bár ezen összeköttetésekön kívül a talajban még más mész és magnézia vegyületek is előfordulnak, ezek rendszeren csak oly csekély mennyiségűek, hogy a kertészre nézve nagyobb fontossággal nem bírnak. A föld mész és magnézia tartalmának meghatározása korántsem oly nehéz, mint azt egyáltalán fölveszik s ha vegytani laboratórium nem is áll rendelkezésünkre, gyógyszerésztárat mindenkor találunk a közelben s a gyógyszerész igen szívesen fog vállalkozni e könnyű vegyelemzés kivételére. — Az egyszerű eljárás következő: a kert vagy egy vizsgalandó földrakás különböző pontjairól összeszededegetünk vagy 2—300 grammnyi földet s azt jól kiszáritva egy mozsárban jól összePORLASZTJUK. A jól összekevert földből most 10 grammot pontosan lemérünk s egy

tág üvegedénybe adva, öntünk hozzá annyi lepárolt vízzel 10-szeresen hígított tiszta sósavat cseppenként, míg a beállott erős pezsgés erős keverés mellett meg nem szűnt. Most még egy kevés tiszta vizet öntünk az üvegedénybe, mire azt egyszer felforraljuk. Kihülés és leülepedés után a tiszta folyadékot egy másik nagyobb üvegedénybe töltjük át, a maradékot még kétszer tiszta vízzel kimossuk s mindenkor a leülepedés után a vizet a második edénybe töltjük. Ezen második edényben levő tiszta folyadékban van most a mész és magnézia oldott állapotban s hogy abból e vegyületeket kiválaszthatassuk, csak szódaoldatot kell hozzá öntenünk, mire pezsgés áll be a fölösleges sav jelenléte miatt, majd pedig fehér csapadék válik ki, mely azután leülepedik. Az oldathoz annyi szódaoldatot kell adni, míg csak fehér csapadék képződik. A kivált és leülepedett fehér csapadékról most a tiszta folyadékot leöntjük s a csapadékot szűrő papíron át megmosva megszáritjuk és megmérjük. A nyert decigrammok száma a száraz talaj mész-magnézia tartalmát százalékokban fogja adni; így pl. ha a száraz csapadék 16 decigramm, akkor a talaj 16% mész-magnéziát tartalmaz. Ha most a mész és mag-

magnézia tartalmát különválasztva is tudni óhajtjuk, akkor e csapadékra huszszorosan higitott tiszta kénsavat öntünk szintén apró részletekben addig, míg a pezsgés erős kavarással mellett meg nem szűnt. E műveletnél a csapadéknak csak egy kis része oldódik fel; hozzá öntünk a tömeghez most még tiszta vizet s az egészet átszűrjük. Az átszűrt tiszta oldathoz most ismét szódaoldatot öntünk, mire erős pezsgés közt ismét fehér csapadékot nyerünk, mely szűrőn összegyűjtve, jól kimosva s kiszáritva pontosan leméretik, a nyert decigrammok száma százalékban fejezi ki a vizsgált talaj magnézia tartalmát. Mondjuk, hogy e második műveletnél 4 decigramm csapadékot kaptunk; ez esetben talajunk: $16 - 4 = 12\%$ meszet és 4% magnéziát tartalmaz.

A szaruliszt hamisítása. — A műleges trágyaszerek alkalmazásánál a szaruliszt tudvalevőleg igen fontos szerepet játszik. Leginkább ott alkalmaztatik, hol a légeny-tartalmu anyagoktól megfosztott talaj még fölös mennyiségű meszet tartalmaz s alaki tekintetben áteresztő, az az: porhanyós, laza. A szaruliszt természetes légeny-tartalmát a talajban ammónia alakjában csak igen lassan és egyenletesen bocsátja szabadon s éppen ezen tulajdonsága teszi azt oly értékessé. A légeny-tartalomnak emez egyenletes lassu kiszabadulása, még azon növényekre is előnyös trágyázó hatányként nyilvánul, melyek kifejlődésükhöz az egész meleg évszakot igénybe veszik, mint pl: fák, cserjék, a szőlőtő, tengeri, luczerna, komló stb. — Átalában el van fogadva, hogy a jó szaruliszt organikus vegyületek alakjában egész 14% légeny-t tartalmaz. A szaruliszt készítésénél a gyárak marhakörmöket, szaruhulladékot, de többnyire oly nyersanyagot használnak fel melyek a szemétdombokon összegyűjtve, a nap és levegő behatása alatt több ideig szabadon heverték s így légeny-tartalmukból többet-kevesebbet már veszítettek. Az így nyert szaruliszt a kívánt légeny-tartalommal természetesen nem bír. A lelkiismeretlen gyáros a hiányzó légeny-tartalmat tehát porrá zuzott a szaruliszt enyvvel pótolja. A porlasztott enyvvet a

szarulisztben szabad szemmel észrevenni nem lehet, de azért ez a hamisítás csalásnak még sem mondható, mivel az áruba bocsátott szaruliszt a jelzett légeny-tartalomnak tényleg megfelel. Ha azonban az ily hamisított szaruliszt trágyaértékét figyelembe vesszük, úgy igen kedvezőtlen eredményre fogunk jutni: az enyv a nedves talajban hihetetlen gyorsasággal bomlik fel, melynek megfelelőleg a növényzet eleintén csodálatos fejlődésnek indul, de amint az enyv felhasználott, a buja fejlődés azonnal megszűnik s a talaj művelőjének vérmes reményei alaposan elfurulyáznak. — A szarulisztnek enyvvel történt hamisítását igen könnyen fel lehet ismerni: lemérünk pl. 100 gmm. szarulisztet pontosan s egy terjedelmes tiszta vasedénybe téve, rá mintegy $\frac{1}{4}$ liter tiszta hideg eső- vagy lepárolt vizet öntünk, a keveréket pedig többszöri felkavarás mellett körülbelül két óra hosszat hidegen állani hagyjuk. Most az edényt tüzre téve, tartalmát folytonos lassu kavarással mellett anynyira felmelegítjük, míg csak kis ujjunkat belemártva benne tarthatjuk; azután az edényt félretéve, mintegy 2 percz mulva a tiszta folyadékot leöntjük, a visszamaradt üledéket árnyékos helyen teljesen kiszáritva újra pontosan lemérjük. A lassan, de teljesen kiszáritott üledék sulykülönbözete grammokban, a vizsgált szaruliszt enyv-tartalmát százalékokban fogja adni. Ha a szaruliszt enyv-tartalma tetemes volt, úgy a melegen leöntött folyadék jól kihűtve kocsonyásan meg fog merevedni, vagy pedig kevesebb enyv-tartalom mellett néhány nap mulva az ismeretes enyv-rothadásba átmenni. — A gyárosok tehát nagyon helyesen cselekednének, ha árujuk kínálatakor a szaruliszt légeny-tartalmát az »enyvmentesség« kezessége mellett jelölnék meg.

Magas virágáruk. — Átalában azt tartják, hogy az egyes virágújdonságok ára napjainkban már nem érheti el azt a mesés magasságot, minőt a 40-es években az annyira híres hollandi tulipánújdonságokért fizettek. A virágújdonságok utáni vágyódás, kapcsolatban a modern szaporítási módszerek tökéletesség-

helyettesítve. Levélnyel megnyúlt, hatalmasan fejlődött, alul néhány kicsiny távolálló világos tüskével s ezek közt csak igen kevés szőrmirigygyel fegyverzett; fölül hosszában szélesen de sekélyen barázdás, a barázda szélén apró felálló szőrmirigyekkel ellátva. Melléklevelek a hajtások alsó részletén vonalask, fölül rövidebbek s inkább kiszélesülők, hártyásak, nagyon szétálló rövidebb csúcsokban végződve, széleiken rövidebb mirigyos serteszőrökkel pilláztak. A szép fűzöld lombzat többnyire 5-leveles; széleiken élesen egyszer fűrészeltek. Virágzat elléggé dús, különösen öregebb törzseken, csaknem mindig egyenes álló, jó ápolás mellett igen jól és dúsan remontál. A bokor növése erős de rövid, göm-

bölyü koronák képzésére szerfelett alkalmas; sima hajtásai távolálló középnagy, csaknem egyenes halvány tüskékkel fegyverzetek. — Mint elsőrendű kerti rózsza, különösen félmagas törzsekre nemesítesék, bokortői pedig csoportosításokhoz válnak be; edényben tenyészítve hajtásra is alkalmas s az angoloknál különösen kedvelt. Nyese rövidegre vehető, télire könnyű takaróval is beéri, sőt gyakran takaratlanul is áttelel. Szintén a G é n é r a l J a c q u e m i n o t származéka s a rózsakertekben igen el van terjedve; különösen jól tenyészik hidegebb vidékeken, szép piros színét azonban melegebb fekvés mellett sem veszti el oly könnyen, mint a többi piros remontáns rózsza.

Általános kertészet.

A talaj mész- és magnézia tartalmának meghatározása. — Mi sem fontosabb a kertészre nézve, mint kertje talajának vagy az edénytenyésztetre használt föld mész és magnézia tartalmának ismerete. A mész a talajban legnagyobb részt szénsavas összeköttetés alakjában mint kréta fordul elő. A mész társaságában azonban több vagy kevesebb mennyiségben mindenkor előjön a szénsavas keserföld: a magnézia is s bár ezen összeköttetéseken kívül a talajban még más mész és magnézia vegyületek is előfordulnak, ezek rendszeren csak oly csekély mennyiségűek, hogy a kertészre nézve nagyobb fontossággal nem bírnak. A föld mész és magnézia tartalmának meghatározása korántsem oly nehéz, mint azt egyáltalán fölveszik s ha vegytani laboratórium nem is áll rendelkezésünkre, gyógyszerésztárat mindenkor találunk a közelben s a gyógyszerész igen szívesen fog vállalkozni e könnyű vegyelemzés kivételére. — Az egyszerű eljárás következő: a kert vagy egy vizsgálendő földrakás különböző pontjairól összeszededegetünk vagy 2—300 grammnyi földet s azt jól kiszáritva egy mozsárban jól összezporlasztjuk. A jól összekevert földből most 10 grammot pontosan lemérünk s egy

tág üvegedénybe adva, öntünk hozzá annyi lepárolt vízzel 10-szeresen hígított tiszta sósavat cseppenként, míg a beállott erős pezsgés erős keverés mellett meg nem szűnt. Most még egy kevés tiszta vizet öntünk az üvegedénybe, mire azt egyszer felforraljuk. Kihülés és leülepedés után a tiszta folyadékot egy másik nagyobb üvegedénybe töltjük át, a maradékot még kétszer tiszta vízzel kimossuk s mindenkor a leülepedés után a vizet a második edénybe töltjük. Ezen második edényben levő tiszta folyadékban van most a mész és magnézia oldott állapotban s hogy abból e vegyületeket kiválaszthassuk, csak szódaoldatot kell hozzá öntenünk, mire pezsgés áll be a fölösleges sav jelenléte miatt, majd pedig fehér csapadék válik ki, mely azután leülepedik. Az oldathoz annyi szódaoldatot kell adni, míg csak fehér csapadék képződik. A kivált és leülepedett fehér csapadékról most a tiszta folyadékot leöntjük s a csapadékot szűrő papíron át megmosva megszáritjuk és megmérjük. A nyert decigrammok száma a száraz talaj mész-magnézia tartalmát százalékokban fogja adni; így pl. ha a száraz csapadék 16 decigramm, akkor a talaj 16% mész-magnéziát tartalmaz. Ha most a mész és mag-

magnézia tartalmát különválasztva is tudni óhajtjuk, akkor e csapadékra huszszorosan higitott tiszta kénsavat öntünk szintén apró részletekben addig, míg a pezsgés erős kavarással mellett meg nem szűnt. E műveletnél a csapadéknak csak egy kis része oldódik fel; hozzá öntünk a tömeghez most még tiszta vizet s az egészet átszűrjük. Az átszűrt tiszta oldathoz most ismét szódaoldatot öntünk, mire erős pezsgés közt ismét fehér csapadékot nyerünk, mely szűrőn összegyűjtve, jól kimosva s kiszáritva pontosan leméretik, a nyert decigrammok száma százalékban fejezi ki a vizsgált talaj magnézia tartalmát. Mondjuk, hogy e második műveletnél 4 decigramm csapadékot kaptunk; ez esetben talajunk: $16 - 4 = 12\%$ meszet és 4% magnéziát tartalmaz.

A szaruliszt hamisítása. — A műleges trágyaszerek alkalmazásánál a szaruliszt tudvalevőleg igen fontos szerepet játszik. Leginkább ott alkalmaztatik, hol a légeny-tartalmu anyagoktól megfosztott talaj még fölös mennyiségű meszet tartalmaz s alaki tekintetben áteresztő, az az: porhanyós, laza. A szaruliszt természetes légeny-tartalmát a talajban ammónia alakjában csak igen lassan és egyenletesen bocsátja szabadon s éppen ezen tulajdonsága teszi azt oly értékessé. A légeny-tartalomnak emez egyenletes lassu kiszabadulása, még azon növényekre is előnyös trágyázó hatányként nyilvánul, melyek kifejlődésükhöz az egész meleg évszakot igénybe veszik, mint pl: fák, cserjék, a szőlőtő, tengeri, luczerna, komló stb. — Átalában el van fogadva, hogy a jó szaruliszt organikus vegyületek alakjában egész 14% légenyt tartalmaz. A szaruliszt készítésénél a gyárak marhakörmöket, szaruhulladékot, de többnyire oly nyersanyagot használnak fel melyek a szemétdombokon összegyűjtve, a nap és levegő behatása alatt több ideig szabadon heverték s így légeny-tartalmukból többet-kevesebbet már veszítettek. Az így nyert szaruliszt a kívánt légeny-tartalommal természetesen nem bír. A lelkiismeretlen gyáros a hiányzó légeny-tartalmat tehát porrá zuzott a sztalos enyvvel pótolja. A porlasztott enyv a

szarulisztben szabad szemmel észrevenni nem lehet, de azért ez a hamisítás csalásnak még sem mondható, mivel az áruba bocsátott szaruliszt a jelzett légeny-tartalomnak tényleg megfelel. Ha azonban az ily hamisított szaruliszt trágyaértékét figyelembe vesszük, úgy igen kedvezőtlen eredményre fogunk jutni: az enyv a nedves talajban hihetetlen gyorsasággal bomlik fel, melynek megfelelőleg a növényzet eleintén csodálatos fejlődésnek indul, de amint az enyv felhasználott, a buja fejlődés azonnal megszűnik s a talaj művelőjének vérmes reményei alaposan »elfurulyáznak.« — A szarulisztnek enyvvel történt hamisítását igen könnyen fel lehet ismerni: lemérünk pl. 100 gmm. szarulisztet pontosan s egy terjedelmes tiszta vasedénybe téve, rá mintegy $\frac{1}{4}$ liter tiszta hideg eső- vagy lepárolt vizet öntünk, a keveréket pedig többszöri felkavarás mellett körülbelül két óra hosszat hidegen állani hagyjuk. Most az edényt tüzre téve, tartalmát folytonos lassu kavarással mellett anynyira felmelegítjük, míg csak kis ujjunkat belemártva benne tarthatjuk; azután az edényt félretéve, mintegy 2 percz múlva a tiszta folyadékot leöntjük, a visszamaradt üledéket árnyékos helyen teljesen kiszáritva újra pontosan lemérjük. A lassan, de teljesen kiszáritott üledék sulykülönbözete grammokban, a vizsgált szaruliszt enyv-tartalmát százalékokban fogja adni. Ha a szaruliszt enyv-tartalma tetemes volt, úgy a melegen leöntött folyadék jól kihűtve kocsonyásan meg fog merevedni, vagy pedig kevesebb enyv-tartalom mellett néhány nap múlva az ismeretes enyv-rothadásba átmenni. — A gyárosok tehát nagyon helyesen cselekednének, ha árujuk kínálatakor a szaruliszt légeny-tartalmát az »enyvmentesség« kezessége mellett jelölnék meg.

Magas virágáruk. — Átalában azt tartják, hogy az egyes virágújdonságok ára napjainkban már nem érheti el azt a magas-ságot, minőt a 40-es években az annyira híres hollandi tulipánújdonságokért fizettek. A virágújdonságok utáni vágyódás, kapcsolatban a modern szaporítási módszerek tökéletesség-

gével, mindenesetre alaposan megdöntik ezt az általános fitevést. Alighogy 1884-ben a világhírűvé vált hybridrózsza: William Francis Bennett 5000 dolláron el lett adva, már is fölmerül az ő ujdonságával, a The Puritan theahybrid rózsával Elliot, ki e rózsát állítólag 18000 dolláron vásárolta meg. Azonban legujabb időben más virágujdonságok is halatlan magas árakat értek el, így pl. a chrysanthemum-ujdonság: Mrs. Alpheus Hardy, tenyésztőjének 8000 márkát hajtott a zsebébe; a híres orchideakedvelő Lee hagyatéka Leatherheadban elárvereztetvén, ez alkalommal néhány pompás példány sulyánál nagyobb aranyértékkel fizettetett meg, mint-hogy a szép növények darabonkint 6—8000 márkáig is felverettek. Ha pedig más o d k é z b ő l eredő rózsaujdonságaink árát tekintetbe vesszük, úgy itt is igen magas árakat fogunk találni, mert csak valamire való ujdonságok nyomorult téli nemesítvényeieit is nem ritkán 25 frankot kérnek darabonkint. Nem lehet tehát egyáltalán azt állítani, hogy korunk az olcsó virágok korszaka lenne.

A lisztharmat ellen. — Töltsünk meg egy pintes üveget mintegy $\frac{8}{10}$ részéig tiszta esővízzel s tegyük hozzá annyi kereskedésbeli kénmájat, (hepar sulfuris) hogy e bűzös anyagból egy kevés oldatlanul maradjon az üveg fenekén. Nyerünk ez által igen tömény sárga kénmájoldatot, melyből egy locsoló vízre 10 grammot, vagyis egy jó evőkanálnyit öntünk s vele jól elkeverjük. Ha most e vizet néhány másodpercig állva hagyjuk, akkor az oldatban levő kén tejszerű zavarodás mellett kiválik s a víz zavaros, de igen szép sárgászöld színt nyerve, az ismeretes kénbűzt fogja towaterjeszteni. E vizet finom öntözőrózsán át lehetőleg magasból locsoljuk a lisztharmattól ellepert rózsákra. Az öntözést mindig este, lehetőleg csendes időben kell végezni s legalább 3—4 nap egymásután ismételni, mihelyest csak észre vesszük a kellemetlen vendéget, sőt ha a lisztharmat a nyár későbbi folyamában mutatkoznék, a kéntejés öntözést azonnal foganatba kell venni. Az eredmény

teljesen biztos s azon előnye is van, hogy a rózsákról még a férgeket, de különösen a levéltetveket is elüzi. A kénmáj oldata jól eldugaszolva s hideg helyen tartva nem egy könnyen romlik el, különösen ha annyira tömény, hogy az üvegben folytonosan még oldatlan kénmáj is foglaltatik. Az ilyenmü kénezés sokkal biztosabb és olcsóbb, mint a szokásos kénvirág felhintése.

A lemetszett rózsza viritásának meghosszabbítása. — Egy francia szaklapban olvastuk, hogy a lemetszett rózsza sokkal tovább megmarad üde viritó állapotában, ha bibeszárjai kimetszetnek, mely műveletnél egyidejüleg a porodák is kimetszhetők. Ez a föltevés még növénytani tekintetben is egészen helyesnek mutatkozik: a virágszirmok, tehát az egész párta, a virágoknál arra szolgál, hogy a szaporodás szerveit termékenyítés előtt megvédje a külső befolyások ellen s hogy magát a termékenyítést elősegítse, odacsalván színével és illatával a rovarvilágot. Sikeres termékenyítés után a párta bevégezte feladatát s csakhamar lehull. Ha pedig a bibék termékenyülés előtt kimetszetnek, akkor a rózsza pártája vár e termékenyülésre s nem is hervad el egyhamar. Ha az ilyen bibefosztott lemetszett rózsáknak még természetes táplálékot is nyújtunk, úgy annak virágzását a lehető leghosszabb időre kinyújthatjuk. Tettünk e módszerrel már többszörös kísérletet; a bibéitől megfosztott rózsákat oly virágedénybe helyeztük, melybe mohai Ágnes savanyuvizet töltöttünk s ezek a rózsák még a legnagyobb nyári melegben is 4 napon át szépen virultak, alakjukat és színüket nem veszítették el. Valószínűleg más szénsavas ásványviz is megfelel a célnak, ha napjában kétszer frissel eszeréltetik tel, mint azt mi a mohai vízzel tettük. A kísérletül vett rózsák közül legtovább kitartottak: La France, Souv. de la Malmaison és Souv. de William Wood. — Nagyon valószínű, hogy a virágzás mindazon más virágfajoknál is elhuzható e módszerrel, melyeknél a bibéket a virág alakjának elrontása nélkül könnyen kimetszhetjük.

Ajánlatos szamóczák a házi kert számára.

1. *Gartendirektor O. Hüttig.* — (Ábrával.) Pompás elsőrendű nagyságu gömbös, fénylő sötétpiros gyümölcsök. Kehelyszirmok számosak, többnyire szétállnak, vagy hátracsapottak. Barnavörös, az árnyékoldalon sárgás magvai gödröcskékben fekszenek. Húsa sötétpiros, rózsaszínnel érezett, vajszerűen olvadó, legfinomabb málnaszerű zamattal fűszerezett

vörös színű. Magvai benyomottak, világosabban színezettek. Kehelyszirmai számosak, nagyok és visszahajlottak. Húsa sötét vörös, igen édes, finoman zamatos. A bokor növése erőteljes s rendkívül bőven termő. Érés ideje közép korai vagy kései. Kitűnő asztali és kereskedelmi faj s előnyös tulajdonságai, különösen azonban pompás fekete színe folytán egyike a legjobb fajoknak.

3. *Weisse Dame.* — Gyümölcse közép-

Szamócza: Gartendirektor O. Hüttig.

kellemes ízű. Érés ideje közép korai. Ezen kívül értékes újdonság különösen bámulatos gazdag termése által tűnik fel. Különösen finom asztali és kereskedelmi gyümölcs.

2. *Schwarzer Prinz.* — Gyümölcsei jelentékeny nagyságot érnek el; az első egészen laposak, a későbbiek szabályosabb, hosszabb kerek alakúak. Igen sötét, néha feketés-

nagyságu, rendszeren tojásalakú, egy óriási köszmétéhez hasonló. Színe tiszta fehér, gyenge rózsaszínnel elfutódva, fénylő. Magvai szabályosan vannak elosztódva, lapos gödörben fekszenek s erősen kidomborodnak, barnás pirosak, teljes érettség mellett sötétbarnák. Kehelyszirmok világos-zöld színűek, odasi- mulók. Húsa tiszta fehér, csak alapja tájékán

kissé pirosas, olvadó, igen leves, pompás kajszibaraczkyszerű izzel. A növény erős növéssü, igen hosszú levél- és virágnyelekkel. Érés ideje korai.

A leirt ujdonságok közül az elsőt 1887-ben, a két utóbbit 1886-ban hozta a cötheni szamóczatenyésztő: G. G o e s c h k e s e n. a forgalomba s megkeresésre árjegyzékét díjtalanul küldi meg.

A spárgatermés növelése. — A spárga tudvalevőleg kétlaki növény, az az: a különböző nemek más más növényre elosztva fordulnak elő, egy növényen tehát csupa him-, vagy csupa nővirágok találatnak. Tapasztalat bizonyítja, hogy a himnemű törzsek mindenkor több spárgafejeket szolgálnak mint a nőneműek; ennek oka abban keresendő, hogy a nőnemű törzsek a maggyümölcs kifejlesztésekor több táplálékot fordítanak a gyümölcs fejlesztésére, mi által jobban elgyengülnek mint a him törzsek, melyek csupán a himport szolgáltatják. Ha az egyes törzsek nemét már a spárgaágyás telepítésekor meg lehetne határozni, úgy minden esetre legtöbb himnemű törzset ültetnénk el, de miután ez a megkülönböztetés nem lehetséges, be kell érünk azon kertészeti műfogással, hogy a nyáron elvirágzott nőnemű bokrokról a gyümölcsöket azonnal eltávolítjuk, mihelyest csak mutatkoznak. A törzs ezáltal jól megerősödik s a következő tavasszal sokkal több fejet szolgáltat, semmint azon törzsek, melyeken a gyümölcsök meghagyattak.

Uj paradicsom: „Mikado Ecarlate.“ — Ámbár ezt a paradicsomot a francia Provence-ben már több év óta tenyésztik, Vilmorin-Andrieux azt mint ez évi ujdonságot hozza a kereskedésbe. A faj különben nagyon hasonlít a másik két Mikado-paradicsomhoz, csak hogy egészen skarlátpiros, minden violaszínű árnyékolat nélkül; rendkívül nagy, tökéletesen szabályos alaku, egészen sima, husa vastag s csak igen kevés magvat tartalmaz. Liwingstone »Perfection» nevű fajtától származik, miként a kereskedésben már ismeretes két társa: Mikado és Turner's Hybrid. Mintegy 8—10 nappal korábban érik meg a

többinél s ezért a konyhakertre nézve ajánlatos ujdonságot képez.

„Blonde géante“ óriás saláta. — Szintén a fönnemlített Vilmorin-Andrieux czég által forgalomba hozott konyhakerti ujdonság. Levelei hullámzatosak és fodrozottak, szép fehéres-sárga, csaknem aransárga színűek. Feje szerfelett nagy, széles és magas s e mellett merev és kemény, a nyári forróságnak kitünően ellentáll s a nélkül, hogy magaszarat hajtana, igen soká megmarad hasznavehető állapotában. »Nápolyi szöke kelsaláta» nevet is visel és hihetőleg Olaszországból származik. Különös előnnyel termelhető a forró nyári időszak alatt.

Három uj repkénylevelű Pelargonium.

1. *Emilie Lemoine.* (Lem.) Sűrűn telt és nagy virágok, rikitő tüzes kapuczinus-vörös szinezettel, mely szín eddig a repkénylevelű pelargóniáknál nem fordult elő.

2. *Fürstin Josephine von Hohenzollern.* (Neubr.) A virág nagyon hasonlít egy teltvirágú kamélia-balsaminához, fénylő skarlátpiros szinezetű; nagy zárt virágernyőkben igen gazdagon virágzik, tartása egyenes és délczeg. Szép lombozata és tömör növekedése, e virágot különösen ajánlatossá teszik.

3. *Louis Thibaut.* (Lem.) Virágja telt, világos gránátpiros. Igen kitünő téli virító s ezért kötési üzletnél igen jól beváló üzletanyagul szolgál.

Azalea pontica, var dianthiflora.

Az *A. pontica* egyik szép válfaja, mely Wiesener által Japánból hozott be s az idei francia kertészeti kiállításon lett legelőször bemutatva. A kiállított apró növények félig telt virágai igen finom lillás rózaszínűek s karminnal foltozottak voltak, mi által a szegfűhöz hasonlítottak. Ez a hasonlatosság szolgált az elnevezésre is okul, mivel a név »dianthiflora» annyit jelent, hogy: szegfűvirágú. A növény állítólag rendkívül gazdag virágzatu s miután úgy, mint a többi *A. pontica*-fajok télálló, hihetőleg hamar elfog a kertekben terjedni s szép virágzatával ott feltűnni.

Gyümölcskiállítás Stettinben. — A Stettini Kertészeti Egyesület ez év október

3—5-én gyümölcskiállítást rendez. A szerkesztőségünknek beküldött program szerint a pályázó kiállítók közt 67 érdmij és több elismerő oklevél fog kiosztatni. A kiállított tárgyak öt csoportba osztva lesznek közszemlére téve.

Beküldött árjegyzékek.

Mühle Vilmos, Temesvár. Őszi ajánlat

1890-re, magvokról, virághagymákról, edénybeli növényekről, őszirózsákról, szamóczákról, rózsákról stb.

L. Späth, Rixdorf-Berlin. Árjegyzék virághagymákról 1890-re.

G. Goeschke sen., Cöthen. Virágujdonságok árjegyzéke 1890-re és a szamóczák fő árjegyzéke 1889-ről.

Uj rózsafajok.

Archiduchesse Marie Marguerite. The alybr. Balogh. — Magyar rózsaujdonság, Balogh J. szegedi kertész által tenyésztve. A bokor növése erőteljes, mint a Reine Marie Henriette-nél; fája, lombzata és fegyverzete a Général Jacqueminot-éhoz hasonlít. Virága tulipánalakú, bimbói csinosan megnyultak, gyengéd sárgás rózsaszínűek, a felnyitott virág gyengéd rózsaszínű, kellemes

rózsailattal. Igen gazdagon virító válfaj, mely a februáriusi hajtásra is előnyösen használható. A Général Jacqueminot remontáns rózsától ered, melynek bibéi a Madame Falcot thearózsza himporával lettek termékenyítve. Nevét e rózsza a hazánkban annyira szeretett és a legnagyobb kertkedvelőknek ismert József főherczeg úr leányának, jelenleg Turn-Thaxis herczegnőnek tiszteletére nyerte.

A Rózsza Ujság olvasóköre.

Több oldalról hozzánk intézett felszólításnak engedve, van szerencsénk a következő új rovatban mélyen tisztelt olvasóköriünket tisztelettel bemutatni:

M. T. Akadémia, Budapest
 M. N. Muzeum, »
 Fővárosi Lapok szerkesztősége, Budapest
 Orsz. M. Kertészeti Egyesület, Budapest
 Red. Illustr. Flora, Wien
 Red. Deutsche Gärtn.-Verb.-Zeitung, Berlin
 Red. Frauendorfer Blätter, Vilshofen
 Red. Deutsche Gärtn. Zeitung, Erfurt
 Verein Deutscher Rosenfreunde, Frankfurt
 Red. Illustr. Prakt. Blätter, Hietzing
 Red. du Journal des Roses, Grisy-Suisnes
 Red. Mittheilungen, Teschen
 Gartenbau-Gesellschaft, Wien
 K. u. K. Gartenbau-Gesellschaft, Graz
 Red. Erfurter Illustr. Gartenzeitung, Erfurt
 Direct. der Curanstalten, Abbazia
 Szőlészeti Borászati Lap szerkesztősége, Kassa
 Dr. Kenedi Géza, Budapest
 Moenich Károly, Sz.-Fehérvár
 Strassheim C. P. Frankfurt

Simonsky J. Abbazia
 Metz E. Friedberg
 Uhlemann B. Frankenberg
 Jablanzy J. Klosterneuburg
 Prof. Dr. Leimbach, Arnstadt
 Prof. Dr. F. Crépin, Bruxelles
 Ruh E. Pécs
 Engel L. »
 Szánthó Gy. Nagykőrös
 Boross P. Sárobgárd
 Harlikovits J. Uj-Szivacsvár
 Dr. Erreth L. Pécs
 Lengyel A. Szolnok
 Madaras L. Sz. Fehérvár
 Dr. Ballagi G. Sárospatak
 Harangi J.-né, Vinga
 Buda Á. Réa
 Karanesi D. H.-M.-Vásárhely
 Mitsky A. Földeák
 Álmos J. Szombathely
 Ifj. Páskuj J. Sz.-Somolyó
 B. Balku Gy. Makó
 Ocker F. Budapest
 Martiny D. Pomáz
 Hanák K. Gyöngyös
 Rónay L. Budapest
 Dr. Mendl L. Pécs
 Özv. Tóth P.-né, K.-Szt.-Miklós

Tarczaly K.-né, Peér
 Jaczkó K. Kolozsvár
 Szabó B. Gyöngyös
 Moesz M. Királyi
 K. Kovács Gy. Kis-Vejke
 Szelényi G. S.-Tarján
 Molitorisz I. Garamszögh
 Wicha J. Pécs
 Dr. Szeidl Sz. Zágráb
 Kovács M. Debreczen
 Stahl E. »
 Törpényi J. M.-Vásárhely
 Oroszi M. N.-Verőcze
 Faller J. Z.-Egerszegh
 Dr. Lieli J. Hódság
 Fekete M. Pécs
 Józsa P. K.-Ujzállás
 Vekerdí J. H.-M.-Vásárhely
 Lisznyay J. Budapest
 Belitzey R. B.-Csaba
 Zsínkó J. Pécs
 K. Sebestyén Gy. Kaposmérő
 Danká J. Szombathely
 Kittenberger I. Nemesény
 Molnár A. N.-Bánya
 Darvai A. B.-Gyarmat
 Bán J. N.-Zerind
 Pánthy E. Eger

Gera J. H.-M.-Vásárhely
 Horváth M. Szeged
 M. k. Vinczellériskola, Ér-Diószeg
 Dr. Benkő L. A.-Maróth
 Tóth Gy. B.-Szt.-Lőrincz
 Antal S. N.-Kőrös
 Benkő K. Budapest
 Gróf Batthyány F.-né Budapest
 Rudnyánszky R. k. a. Szada
 Martinek H. Szaboles
 Pokomándy I. H.-M.-Vásárhely
 Bán Zs. Tisza-Füred
 Gróf Apponyi S. Lengyel
 Germán J. Sumony
 Keresztes L. Balatonfő Kajár
 Hábel J. Arad
 Vidovszky J. B.-Csaba
 Korpás J. Vác

Spechtenhauser F. Vác
 Kovács J.-né Csongr.-Mágocs
 Krenedits F. Vác
 Dr. Szabó Ambrus, N.-Kőrös
 Mendlik Á. Pécs
 Sponner V. Arad
 Rézbányai J. Pécs
 Runk Edm. Troppau
 Schödelbauer J. Losoncz
 Mischka J. Olspitz
 Mühle W. Temesvár
 Bergmann E. fils Ferriérés
 Schumacher J. Hódság
 Eisenhuth A. Pécs
 Klima R. Auspitz
 Korény B. Hódság
 Novotarsky és fia Pécs
 Scharnhorst, K. K. Major, Ovelgönne

Zetsche F. A. Neuschleussig-Leipzig
 Smazenska J. Austerlitz
 Pucher J., Marburg
 Chernel Kálm., Kőszegh
 Dr. Weiterschau J., N.-Beckerek
 Jaesing G. urh., Wurzen
 Nietner Th., Potsdam
 Peicker H., Kl.-Oels
 Ulbrich E., Cottbus
 Közkórh. könyvt., Wolfsberg
 Lambert u. Reiter, Luxemburg
 Hoffmann F., Szaboles
 Tepelmann R., Ratzeburg
 Dr. Alexy T., Szombathely
 Báró Schenck E., Szaboles
 Hansen Tiv., Freiwaldau
 Hartl J., Szkulya
 Weidlich H., Berlin

Mad. Philémon Cochet.

Thea. — S. Cochet.

